

Buk pa Daniel - Namba abicel

Yekoyakimu

Jeff Pippenger

2023-12-01

Buk me Daniel ki me Revelation gin buk acel keken, i yore acel calo ka Baibul obedo buk acel keken, ma tye ki Cik macon ki Cik manyen.

Lok me kit ma otime ikom kwo, tho, ki dwogo i kwo pa Yesu, macalo pa Wod Lubanga, pe twero nyutu maber tutwal labongo ranyisi ma tye i Testamenti ma Odoco. Kristo onyun atir i Testamenti ma Odoco calo atir ma onyun i Testamenti Manyen. En acel ceto ranyisi ikom Jawar ma obino; ento en aryo ceto ranyisi ni Jawar obino calo kit ma Jonabi opon owaco con. Me neno ber pa yo me waro, makwalo me Testamenti ma Odoco myero onege maber tutwal. En ler ma kiworo ma aa ki i Jonabi pa con ma kelo piny kwo pa Kristo ki lok me pwonyo pa Testamenti Manyen atir ki ber. Tije ma tek ma Yesu otimo obedo ranyisi ni iye obedo Lubanga; ento ranyisi ma pire tek loyo ni en Jawar pa lobo weng, kinongo gi i lok me Jonabi me Testamenti ma Odoco ka ki medore kwede lok me kit ma otime i Testamenti Manyen. Yesu owaco bot Jo Yahudi ni, “Yeny Makwalo; pien i iye un paro ni un tye ki kwo ma pe kato, ki gin aye magi ma ceto ranyisi ikom an.” I cawa meno pe tye makwalo mukene makato me Testamenti ma Odoco keken; omiyo cik pa Jawar obedo atir. Spirit of Prophecy, volume 3, 211.

Adwogi ma tek loyo weng me ngeyo ngat ki ngo ma Kristo obedo, obedo ka lok pa jonabi i Old Testament kicobo gi tyeko pa lok magi i gin matime i New Testament. Kamano keken, kare pa kitap pa Daniel ki pa Revelation.

I Buk me Nyutu, buk weng pa Bibil ginywongo kacel kede gityeko. Kany tye gin ma opongo buk pa Daniel. Acel tye poropheti; mukene tye nyutu. Acts of the Apostles, 585.

Lok 'complement' miti ni kelo gin bot tyeko maleng. Tyeko pa lok me poro me Old Testament obedo 'twero madit loyo weng' me 'nyutu' ni 'obedo Lubanja' pa Kiristo. Nyutu ma tye ki twero madit loyo weng me 'obedo Lubanja' pa lok me poro i buk Daniel, en tyeko pa lok meno ma kinyutu i buk Revelation. Lok me poro i Daniel gimedo i buk Revelation, kacel gin kelo gi bot tyeko maleng i cawa me agiki, ka Buk me Revelation pa Yesu Kiristo kiyab ki kwanyo selo woko.

Apokor obedo buk ma kigoro, ento bene obedo buk ma kiyabo. Ocoyo ikom gin ma lamal ma bitime i cawa me agiki pa lok mukato pa piny man. Kwena pa buk eni tye ma rac; pe gin me aloka, ki pe gin ma pe itwero ngeyo. I iye, kicako bene yor acel pa nyuto macalo i Daniel. Nyuto mogo Lubanga odwoko dok, me nyutu ni myero kikelo gi dwong. Ladit pe odwoko dok gin ma pe tye ki dwong madit. Manuscript Releases, tomo 9, pot 8.

I mwaka me adek me lubo Jehoiakim, rwot pa Judah, Nebuchadnezzar, rwot pa Babylon, obino i Jerusalem, oceng Jerusalem. Daniel 1:1.

Lok me acaki i buk pa Daniel tye ki ngec me poropheci mapol, ka kiparo ne maber. Wabicako parowa ki Jehoiakim.

Jehoiakim ne obedo acel i bot rwot adek ma agiki pa Yuda. Kamacalo eni, en tye calo alama pa ngec pa malayika me acel. Wod pa en, Jehoiachin, ma bene gicako nyingne Jeconiah onyo Coniah, ne obedo alama pa ngec pa malayika me aryo. Bang Jehoiachin, Zedekiah ne obino; en obedo agiki i bot rwot adek ma agiki pa Yuda. Zedekiah tye calo alama pa ngec pa malayika me adek. Tye minyutu pa porofeti mapol ma cwalo ni Jehoiakim obedo alama pa ngec pa malayika me acel. Ber tutwal ni wa ngeyo minyutu magi, pien gin magi nyutu maleng ni vasi me acel i chapta me acel pa Daniel tye kwedo ngec pa malayika me acel, kede adwogi eno obedo kit ma golo wa piny, ma miyo wa romo ngeyo chapta me acel calo ngec pa malayika me acel me Reveleshon me apar angwen. Wa bicako i Koroniko me aryo.

Jo ma onongo ogemo ki tong, en ogologi i Babuloon; kun gin onongo bedo latic pa en kede nyithone nyaka kare ma lobo Peresia ocako loyo; pi tyeko lok pa Rwot ma onongo owaco kede Yeremiya, nyaka piny otyeko yweyo Sabat pa iye: pien i kare ma onongo obedo oputho, onongo yweyo Sabat, pi tyeko mwaka 70. 2 Kroniko 36:20, 21.

Lwat i Babilon pi mwaka 70 obedo pi wek piny odok ocako Sabat pa en ma pe ki tyeko ki kit ma cik me Levitiko 25 mito. Mwaka 70 me Sabat oromo mwaka 490; kare man Israel macon onongo ocoyo cik me Levitiko 25. Mwaka 490 me kwanyo cik onongo obedo i anyim me mwaka 70 me lwat. I giko pa mwaka 490, rwot adek gibicweyo i lalo pa Nebukadneza.

I agiki me mwaka 70 me laco, Lubanga omiyo Cyrus obedo acel i rwode adek ma gin ocoyo cik ni Israel romo dwogo dok yubu Jerusalem. Artaxerxes obedo rwot mar adek, ci ocoyo cik mar adek i mwaka 457 BC. Cik mar adek eni ocako kare me mwaka 2300 ma i Daniel 8:14. I mwaka 1798, agiki mar acel me kec otyeko ogik, buk Daniel kigolo cingi, ci malaika mar acel i malaika adek obino. Malaika mar adek obino i 22 me October, 1844.

Rwot adek ma agiki me Yuda gin weng Nebukadneza olwenyo gi, ci ka kicogo Jehoiakim, higa abicel ocake. Omede anyim nyo kityeko bolo Babilon piny, ki lami lweny madit (Cyrus) ma obolo Babilon piny, ma pe tutwal anyim ne odoko rwot, oyabo cik ma acel i cik adek. Cik me adek ocake lok pa anabi me odiro ki oturo, ma otyeko ki obino pa malak ma adek i malak adek. Kirisito kare weng nyutu ni agiki obedo macalo acaki.

Cako me mwaka 70 otime kun Nebukadneza ogoyo Yerusalem me mukwongo. Giko me mwaka 70 onongo obedo kare ma Babuloon obale. Balo pa Yerusalem ma me agiki ki kom weng oceto i but rwot ma ogiko i tung rwot maromo adek, ma Nebukadneza ogoyogi weng. Balo pa Yerusalem onongo time i tung tung. Rwot maromo adek ma ogiko gin cal porofetik acel, i kit me ni Nebukadneza ogoyogi weng. Ginyuto cal pi cikke adek ma gi weng obedo cal acel keken, macalo lakica adek i agiki me ceng 2300.

“Ka i Ezera cabit 7 tye ka twero noyuto cik. Tye i wel 12–26. I kit ma opong loyo, en olwongo ki Ataserkisesi, rwot me Persia, i mwaka 457 BC. Ento i Ezera 6:14 otito ni ot pa Rwot i Yerusalemu kibedo kiyubo ‘kit ma olubo cik [“decree,” i margin] pa Sairo, ki Dario, ki

Ataserkisesi rwot me Persia.’ Rwodi adek man, i gonyo, i moko ber dok, ki i tyeko cik, gityeko cako en ka opong calo profesi mite me moko cing i cako pa myaka 2300. Ka kimako 457 BC, kare ma cik otyekore, calo nino pa cik, gin weng ma profesi oloko i kom wiki abiro me piny acel giyuto ni gubedo ki tyeko timore.” The Great Controversy, 326.

Dul White onyuto ni cik adek onongo myero obed pi opong pa lagam. Otyeko yiko kit ma gin rwate ki keken, ki ka timo mano, onyutu kit pa yore pa leb ikom nyig lok me Ibrani ‘truth.’ Owaco ni cik ma acel ocalo, cik ma aryo omoko dok, ki cik ma adek otum ‘lok keken weng me lagam ma ikom wiki 70.’ Nyig lok me Ibrani ‘truth’ kicweyo ne ki rwom me nying coc me acaki, me apar adek, ki me agiki i abet pa Ibrani. Cik ma acel ocalo, cik ma aryo omoko dok, ki cik ma agiki otum lagam. Cik adek magi tye kwede alama pa Alfa ki Omega, ki gin otim opong i agiki pa lagam me higa 70 me otongo i Babulon, kadi bene cik ma adek obino lacen tutwal bang higa 70 ogiko. Cik adek magi obedo me medo medo, ki kadi bene gin cik adek, ento pwod gin alama acel me lagam.

Malaika me acel obino i 1798, malaika me ariyo obino i Spring me 1844, kadong malaika me adek obino i dwe me October 22, 1844. Malaika adek meno gin lamat me poropheti acel, ma nyutu Injili ma pe kato pa chapta apar angwen me Buk me Revelation.

Kwena me acel ki me aryo onongo kimiyo i 1843 ki 1844, ki kombedi wan tye i yaro pa me adek; ento kwena adek weng pud mito yaro. En pire tek kombedi calo con con ni kikobo dok dok bot jo ma tye ka yeny ada. Ki coc ki dwon, wan mito cwalo yaro, ka nyuto rwomgi, ki kit me tic kwede lok pa porofeci ma kelo wa i kwena me lami pa Lubanga me adek. Pe romo bedo kwena me adek ka peke me acel ki me aryo. Kwena man wa mito mi bot piny i coc ma ki goyo, i waco, ka nyuto i rwom pa mukato me porofeci gin ma obedo con ki gin ma bi bedo. Selected Messages, book 2, 104, 105.

Rwodi Yuda adek ma agiki gibedo alama acel, pien rwot me Babulon ogelo gi weng i yubu i rwom mapat-pat. Rwodi Yuda adek ma agiki, cik adek, ki lacam adek, gin gin adek mapat; ento bene kiketo gi calo alama acel me poropheti.

Rwot adek agiki obedo but i kit lamal pa cako me lamal me cogo me mwaka 70, ci kamano gi bene obedo but i cako ma ranyiso agiki pa cogo me mwaka 70. Cogo ocalo ki poko rwot adek i piny i yore ma kato-kato, ci otum ki balo lwak kacel ki kabedo madit pa lwak. Agiki pa lamal nyuto balo lobo Babilon kacel ki kabedo madit pa Babilon, ma bene nyuto obino pa cik adek ma kato-kato. Cako pa lamal me mwaka 2300 cwalo cik adek ma kato-kato, ci ranyiso agiki pa lamal me mwaka 2300, ma obedo ki ngec adek ma kato-kato.

Malaika adek, ki ngec adek pa megikeken, onongo gityeko nyutu gin calo rwot adek ki cikke adek magi ma gicako kamaloyo. Rwot adek ma gicoyo cikke adek pa megikeken, onongo gityeko nyutu gi calo rwot adek ma gicako kamaloyo, ma gin acel acel gimiyoyo ngec me kwero i kom Nebukadnesa. Ngec adek me kwero onongo gityeko nyutu calo cikke adek; ci cikke adek magi, onongo gityeko nyutu calo ngec adek. Acel ocalo poropheti pa higni 70; ci en tyeko ka ocalo poropheti pa higni 2300; ci poropheti meno tyeko i obino pa malaika ma adek i 1844. Higni 70 ma piny onongo myero oweko tic pi Sabati ne, pe romo kwanyo woko ki October 22, 1844.

Jehoiakim obedo ranyisi me cik ma acel pa Cyrus, kede bene ngec pa malaika ma acel i Revelation chapta apar angwen. Mede kede man, gin adek ma tye ka coyo — rwodi pa Yudea ma agiki adek, cik adek, kede ngec pa malaika adek — gi miyo ngec mapek pi ranyisi pa Jehoiakim; pien rek me por pa malaika adek kityeko keto ranyisi maber tutwal ki kelo-cwiny. Ngec adek weng tye ki bino ma i rek, ci lacen gi miyo twero ma i rek.

Malak me acel obino i mwaka 1798, ci gi miyo ne twero i ceng 11 me dwe August, 1840, kede moko pa cik me “ceng pi mwaka.”

I mwaka 1840, tim mukene ma otimore me nyutu ma onen maber ocalo kwayo ngec mapol i piny weng. Mwaka aryo con, Josiah Litch, acel ki lamo madito ma tye kabo lok pa Dwogo pa Kristo tung acel aryo, ocwalo lero pa Revelation 9, kobo nyutu ikom bwolo pa Empaya pa Ottoman. Ki ciko ma ociko, twero man myero ogole piny . . . i ceng 11 me August, 1840, ka kigeno ni twero pa Ottoman i Constantinople obale woko. Kede man, amiito ni, obin oneno ni obedo kamano.

I kare acel keken ma kiketo, Turukii, ki ambaasada pa en, oyie me gwoko pa piny me Yurop ma gigamo kacel, ci oketo en keken ii twero pa piny me Kriistian. Gini ma otime otyeko rwate maber ki lok me porofesi. Ka kineno, dano mapol tutwal oyie ni cik me yubo lok pa porofesi ma Miller ki gi ma tye lutic kwede okwako, tye ki adwogi, ci kimiyo tuggedo me bino pa Kristo teko ma lamal. Jo me ngec ki jo ma tye i kabedo madwong orwate kwede Miller, i loro ki i coyo i coc lok pa en, ci ki cawa 1840 dok 1844 tic ne otere maber. The Great Controversy, 334, 335.

Malayika ma acel obino kun gamo ni kec pa Lubanga otyeko yabo i higni 1798, ento ngec en obedo iye ki ter pa William Miller ma tye atir, ni nino i lok me poropes pa Baibul nyutu higni. Ter eno otyeko cego atir i nino 11 me August, 1840, ci ngec ma acel oketo i iye twero. Ka poropes me dwogo pa Kricito i higni me Baibul 1843 pe otimir, ma odongo nyim i higni 1844, malayika ma aryo me Yab pa Yohana, gin 14, obino. Ka poropes ma i Spring me 1844 pe otimir, kanisa pa Protestanti ojuko ter pa Miller me “nino pi higni,” ci gubedo nyiri pa Babilon. Piny en, i Summer me 1844, ngec en oketo i iye twero ka o rwate ki ngec me “Midnight Cry.” Ka gin ma ki gamo i ngec me “Midnight Cry” obedo i nino 22 me October, 1844, malayika ma adek obino ki ngec pa en.

Pi pe winyo cik pa Adventisme ma Laodikea i mwaka 1863, jo pa Lubanga kigiyero gi me dwogo cako gin matime me wot-wot pa Israel ma con i cingu. Keto twero pa kwena ma adek obedo ka kuro nyaka September 11, 2001. Keken me kwena adek obino i gin matime, ci ma lacen ki medo-gi twero.

Jehoiakim kede Cyrus nyutu kimiyo twero i malaika ma acel, ento pe bino pa malaika ma acel. Ka cen keken Jehoiakim en obedo rwot ma i acaki i rwodi adek ma agiki me Yuda, kede ka bene en nyutu ngec me malaika ma acel, ento kit me lanabi ma tye iye, ki iye Cyrus keken, nyutu ni gin aryo gin kite me kimiyo twero i malaika ma acel, ento pe kite me bino pa malaika ma acel. Bino me ngec ma i acaki i kit ma otime ie Jehoiakim ne en Manasse, ma en rwot ma i acaki i rwodi 7 ma agiki me Yuda.

Rwodi abiro omede anyim balo ma opong weng ki ma agiki pa Jerusalem. Rwodi abiro ginyutu kit ma otime con ma tye ka med anyim, calo kit ma otime con ma ginyutu aa ki 1798 dok i 1844. Lacar me acel obino i 1798, ki lacar me adek obino i nino 22 me dwe Okitoba, 1844. Kit ma otime con aa ki 1798 dok i 1844, en kit ma otime con pa lacar me acel ki pa lacar me aryo. Kit ma otime con pa lacar me adek ocako i 1844. Ka Sister White tyeko nyutu alama me dundu abiro ma i Revelation chapta me apar, owaco ni dundu abiro ginyutu kit ma otime con pa lacar me acel ki pa lacar me aryo, ento pe pa lacar me adek.

“Ler ma pire tek ma kimiyo Yohana, ma kinyutu iye i dwon polo abicel aryo, obedo nyutu maber pa gin ma bino time iye wach pa malaika acel ki aryo.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volyum 7, pot 971.

Cuk me nyol abic aryo i Apokalipisi dul apar, gineno cwiny i cuk me miyo teko pa malaika ma acel i nino 11 dwe 8, 1840, dok i ‘Great Disappointment’ i nino 22 dwe 10, 1844; ento, piny kacel, omako cuk weng pa malaika ma acel ki ma aryo. Tic me wil me nyol abic aryo en ni, gin nyuto kare me 1798 dok i nino 22 dwe 10, 1844. Cuk me bino pa malaika ma acel, ka acaki ki 1798 dok i ‘Great Disappointment’, en aye cuk pa malaika ma acel ki ma aryo; ki i porofesi, ginyuto calo nyol abic aryo. Nyol abic aryo bene kicoyo gi cal pa rwot abic aryo ma ogiko me Yuda. Rwot adek ma ogiko magi pe keken gyaro keken rwot ma bino i rek; ento kacel gi tye cal acel ma oyube ki ma acaki, ma i tung’ kany, ki magiki.

I twar pa malaika adek, kwena ma acel onwongo teko i August 11, 1840, ki Jehoiakim ki Cyrus, gin aryo, onongo gityeko bedo cal pa gino meno.

Wabi mede nyutu ada mag eni ma pire tek i coc ma anyim.

Myero ngat weng ma tye ka kwano ogwoko bedo ma atir ki pwod tek. Myero cwinya weng odiro bot dwol pa Lubanga ma ki nyutu, ki woro madwong. Ler ki ngwono bimiyo bot jo ma winjo dwol pa Lubanga ka man. Gibaneno gin ma pire tek ki ii cik pa en. Lok atir madwong ma otyeko bedo piny, pe gicako gi, pe gineno, ki cawa me Pentecost, gubi rweny ki bot dwol pa Lubanga i pwod mamegi me agiki. Bot jo ma mero Lubanga ki atir, Laro Maleng binyutu lok atir ma kinwilo woko ki icwinya, kadi binyutu bende lok atir ma manyen tutwal. Jo ma gimeno ringo ki gicamo remo pa Wod pa Lubanga gibikelo ki ii buk me Daniel ki buk me Nyutu lok atir ma Laro Maleng omiyo cwiny iye. Gibicako miyo twero ma pe giyalo loro cako tic. Leb pa lutino gibiyabo me tongo dini ma kicoko gi ki icwinya pa dano. Rwot oyer gin me piny ma pe tye ki ngec me nywaro jo me ngec, ki gin me piny ma pe tye ki twero me nywaro jo ma tye ki twero adwong.

Bibiliya pe myero kelo i sukulu wa me bedo i tung i pe ki geno. Bibiliya myero obed piny me kwo me ngec, kede obed gin me iye kwo me ngec keken. En adwong ni wa ngeyo lok pa Lubanga ma tye kede kwo mapol loyo con, ento dong tye mapol me pwon. Myero kitiyo kwede calo lok pa Lubanga ma tye kede kwo, ki kimaro ne calo ma acel, ki agiki, ki ma maber loyo weng i gin weng. Dong kanyen binen medo me cwinya ma adwogi. Jo kwano bin bedo ki kit pa dini ma rwom maber, pien gipamo ringo ki remo pa Wod Lubanga. Ento ka pe kigwoko kede kilerene, rwom pa cwinya bi poto. Bed i yore me lacer. Pwon Bibiliya. Jogi ma tito Lubanga ki adwogi bi rwate. En ma pe weko tic me adwogi mo keken bedo labongo rwate, obi

miyo wi i tic weng me adwogi ki lamal, ki alama ma pire tek pa hera ne ki yaro ne. Review and Herald, August 17, 1897.